

Misjonsinformasjon om Japan

AV TOR BERGER JØRGENSEN

Noe bearbejdet bakgrunnsmateriale, lagt fram på Felles-konferansen (Frikirken, NMS) i Japan, april 1976.

Artikkelforfatteren er klar over at dette arbeidet bare kan betraktes som et første skritt i en videre debatt om misjonsinformasjonen. Vi har først og fremst vært opptatt av «stoffområder» for å få et visst kvantitativt bilde av Japaninformasjonen. Og selv en slik kvantitativ analyse avslører flere interessante punkter. – Et neste og mer komplisert skritt, må bli en nøyere *innholdsmessig* analyse av vår informasjon.

I misjonærinstruksen for NMS's utsendinger står det i § 14 bl. a.: «Misjonæren skal betrakte det som en del av sin misjonsoppgave å nære og øke misjonsinteressen i hjemlandet, og han skal derfor ha oppmerksomheten henvendt på å sende hjem til selskapet beretninger fra livet og arbeidet der ute.»

Ingen misjonær eller misjonsledelse vil benekte at misjonsinformasjonen virkelig er en vesentlig del av misjonsarbeidet. Misjonsbladene er derfor også fylt med «beretninger fra livet og arbeidet der ute». – Men hva skrives det om? Gir informasjonen et riktig bilde av forholdene? Slike spørsmål er det vi ønsker å se litt nærmere på for *Japan-misjonens* vedkommende.

Tre årganger av *Misjonstidende* er gjennomgått for dette formål. Det er årgangene 1973, 1974 og 1975. Selvsagt burde mer materiale vært undersøkt, men tiden har ikke strukket til; og selv et så begrenset antall årganger gir en rekke interessante *perspektiver*, selv om en ikke kan trekke for bastante og sikre slutninger når det gjelder detaljer og forandringer over tid.

La oss før vi går inn på stoff-analysen, bare si noen få ord om misjonærene i det praktiske informasjonsarbeidet følger noen bevisst og klar linje. – Sett her utefra, fra oss som skriver til Misjonstidende, må det vel sies at vi ikke har noen klar og bevisst informasjonslinje. Schreuders diskusjon med hjemmeledelsen om «de subjektive Missionsberetninger, fyltde med fromme Betragtninger,

Forhaabninger o.l.» er ikke særlig levende idag. Mitt inntrykk er at den enkelte misjonær skriver om det han er opptatt av og det han mener folk vil være interessert i å lese. En må ikke glemme at til tross for at det står i misjonærinstruksen at misjonsinformasjon er en del av misjonærens oppgave, vil den alltid bli noe av et *overskuddsfenomen*. Det å sette seg ned å skrive kommer opp på alt det andre som en umiddelbart føler som mer nærliggende oppgaver. Om en derfor mener å kunne påpeke «mangler» ved informasjonsarbeidet, skyldes det ikke bevisst omgåelse eller en spesiell linje, men heller at misjonærene ikke har tid til eller er opptatt av de spørsmål man kunne ønske å se litt mer til i misjonsbladene.

1. Mengden av Japan-stoff:

Tab. 1.1: Japan-stoff sammenliknet med stoff fra andre felter:

Felt:	1973	1974	1975	Sum
Sør-Afrika	8	18	9	35
Madagaskar	45	68	52	165
Kamerun	41	60	33	134
Hong Kong	7	11	11	29
Taiwan	2	3	6	11
Etiopia	9	18	27	54
Brasil	0	4	10	14
Sum andre felter	112	182	148	442
For Japan er tallene:	50	46	61	157

Merknader: Med «stoff» menes artikler med vanlig oppslag, enten de er store eller små. Smånotiser og kronikker er ikke regnet med.

Kommentar: Det er noe overraskende å registrere at Japan rager så høgt på lista. Det er faktisk flest Japan-oppslag både i 1973 og 1975. Det høge antallet i 1973 skyldes i noen grad at dette var et spennende år for Betelskipet «Shinko Maru» (se tab. 4). Om 1975 er et unntak, vil fremtiden vise.

Japan er en liten misjonsmark i alle fall målt i resultater av misjonsarbeidet – etter 25 års arbeid av folk både fra NMS og *Frikirken** er det totale antall døpte ikke noe særlig over 1500. – Men

* I denne sammenheng må det presiseres at Frikirken og NMS har et felles samarbeid med Kinki evangelisk-lutherske kirke. Når vi refererer til misjonærer i denne artikkelen, gjelder det ikke bare NMS-misjonærer, men også Frikirke-misjonærer.

når det skrives så mye om Japan, må det vel bety at dette landet har en levende plass i misjonsfolkets bevissthet. – Hvorvidt det er riktig at en så liten misjonsmark skal vies så pass stor oppmerksomhet, er det ikke vår oppgave å svare på.

Tab. 1.2: Annet Japan stoff:

Stofftype:	1973	1974	1975	Sum
Små-notiser	20	17	25	62
Kronikker	4a)	1	5a)	10
Innvielser, språkstudie o.l.	2	6	2	10
Forsidebilder	8	0	7	15
Sum:	34	24	39	97

Merknader: «Små-notiser» er stort sett meldinger om hjem- og utreise. a): Dobbeltkronikk er talt som 2.

Kommentar: Forsidebilder og små-notiser er helt og holdent redaksjonen i Norges sak.

Når det derimot gjelder *kronikker*, er det noe underlig at det ikke er mere slikt stoff fra Japan. Kanskje som ingen andre steder i verden, er det her tilgjengelig stoff som ville egne seg for kronikkpresentasjon. –

Japan-misjonærer er forøvrig heller ikke store bidragsytere til alminnelig teologisk og debattorientert stoff. Så vidt jeg har registrert er det ikke mere enn 2–3 slike bidrag i 3-års perioden.

2. Hvem skriver om Japan?

Tab. 2.1. Hvem skriver, hovedinndeling:

Gruppe/Antall artikler:	1973	1974	1975	Sum
a. Misjonærer i tjeneste	35	36	53	124
b. Andre	19	11	13	43
Sum:	54	47	66	167

Merknader: Her har vi tatt med kronikkene, slik at det samlede antall artikler blir: –73:54, –74:47, –75:66. «Andre», se tab. 2.4. Intervjuere er i den tabellen regnet som artikkelforfattere. Intervjuobjekter derimot er det laget en egen tabell for. Se tab. 3.

Kommentar: Det forholdsvis høge antallet «andre» i 1973 skyldes Bethel-skipet «Shinko Maru», båtens skjebne fikk også andre enn misjonærene til å gripe til pennen. –

Forøvrig er det viktig å registrere at økningen i Japan-bidrag for 1975s vedkommende, skyldes at antallet misjonær-bidrag øket.

Tab. 2.2. Hvilken arbeidsperiode skriver man i?

Periode	1973		1974		1975		Sum	
	Art.	Skrib.	Art.	Skrib.	Art.	Skrib.	Art.	Skrib.
3. per. eller mer	4	3	2	2	3	3	9	8
2. per.	15	5	20	5	17	5	52	15
1. per.	16	6	12	6	28	7	56	19
Sum:	35	14	34	13	48	15	117	42

Merknader: At tallene her ikke stemmer helt med tab. 2.1, skyldes at misjonærer hjemme på ferie skrev henholdsvis 2 og 5 artikler i 1974 og 1975.

Kommentar: Antallet skribenter har holdt seg ganske konstant innenfor de forskjellige periodene.

Økningen av antallet artikler i 1975 ser ut til å skyldes flere første-periodes misjonærer og at de skriver forholdsvis mer enn vanlig.

Tab. 2.3. Hvor mye skriver den enkelte.

Antall art./antall misjonærer	1973	1974	1975	Sum
3 og flere	4	4	7	15
2 artikler	5	5	1	11
1 artikkel	5	4	7	16
Sum:	14	13	15	42

Merknad: Antall skribent-misjonærer er høyere enn det som kommer fram av statistikken, da det er en del misjonærkoner som skriver, men dette er det vanskelig å få oversikt over da man svært ofte skriver i begge navn. Vi har derfor bare talt en skribent pr. familie.

Kommentar: Økningen av artikler i 1975 skyldes helt tydelig at det er så mange som skriver flere bidrag, hvilket uten tvil må karakteriseres som en fordel. Jo flere som skriver, jo bredere blir dekningen.

Tab. 2.3. Hvem utenom misjonærene skriver om Japan?

Grupper	1973	1974	1975	Sum
Andre som oppholder seg i Japan	6	1	1	8
Gamle Japan-misjonærer	3	4	5	12
Redaksjonen	4	4	2	10
Misjonsvenner o. a.	2	1	2	5
Japanere	4	1	3	8
Sum:	19	11	13	43

Kommentar: Det bemerkelsesverdige i denne statistikken må vel sies å være det forholdsvis lave antall bidrag fra japanere. Det mangler ikke på stoff som kunne oversettes. Det skrives mye av japanere i magasiner og tidsskrifter. Men det er vel ganske uvanlig også utenfor Japan-sammenheng å la «de innfødte» selv få komme til orde. Dette er ikke minst beklagelig i en tid da de nasjonale kirker overtar makt og myndighet på våre tradisjonelle misjonsmarker. Først når «de innfødte» får komme til orde, blir det mulig for misjonsfolket i Norge å få en dyp følelse av fellesskap og likeverdighet med de unge kirker.

3. Intervjuer og intervju-objekter.

For å se om japanerne kanskje kommer mer til orde gjennom intervjuer, hvilket jo er en mye lettere form enn å drive oversettelsesarbeid fra japansk, har vi også undersøkt dette litt nøyere.

Tab. 3.1. Antall intervjuer foretatt i Japan og Norge (J/N):

	1973	1974	1975	SUM
Antall:	0/1	0/3	3/2	3/6 = 9

Kommentar: Intervjuformen er tydeligvis lite utbredt, og har inn-til 1975 nesten utelukkende vært brukt i Norge. Intervjuet gir store muligheter når det gjelder å få brakt «uvanlig» stoff hjem. Det er vel derfor et spørsmål om ikke misjonærene etterhvert må bli mer journalister og ikke bare spaltister.

Men bringer de få intervjuene som tross alt er, oss nærmere japanerne?

Tab. 3.2. Hvem blir intervjuet? Antall intervju-objekter.

Gruppe	1973	1974	1975	Sum
NMS-misjonærer	0	1	6	7
Andre misjonærer	1	0	0	1
Japanere i Kinki Ev-luth. kirke	0	1	1	2
Japanere utenfor Kinki	0	0	2	2
Sum	1	2	9	12

Merknad: Antall intervju-objekter er i et par tilfelle flere enn antallet intervjuer. Dette skyldes at flere har blitt intervjuet på en gang.

Kommentar: Heller ikke når det gjelder intervju-objekter er japanerne noe særlig med.

Spør en seg om det japanske lederskap i Kinki-kirken får komme fram med sine synspunkter, så må vi i alle fall for de tre undersøkte år, svare nei. De to som er intervjuet har ingen sentral posisjon i kirken.

4. Hvilke steder og menigheter møter vi i Misjonstidende?

Merknad: Her tas ikke tabellen med, da en lang liste med til dels ukjente navn, forutsettes å ha liten interesse.

Kommentar: Så godt som alle steder hvor misjonen (Frikirken og NMS) driver arbeid, er med en eller flere ganger i løpet av denne 3-årsperioden med Kashihara (Yagi) i Nara fylke på topp.

Men også på dette punkt viser det seg igjen at det arbeidet som drives av japanere, ikke kommer fram. De menighetene som japanere overtar, forsvinner fort ut av informasjonsbildet og dermed misjonsfolkets bevissthet.

5. Hvilke institusjoner møter vi?

Tab. 4. Antall artikler hvor flg. institusjoner nevnes.

Institusjoner:	1973	1974	1975	Sum
Shinko Maru, evangelistskip	13	5	7	25
Osaka Lutherske Senter	0	0	1	1
Studentleirsted	2	1	0	3
Presteskole/Bibelskole	2	2	3	7
Barnehager	1	0	1	2
Den norske skolen	1	0	1	2
Sum:	19	8	13	40

Merknader: Ad tellemåten. Vi har ikke talt hver gang institusjonen har vært direkte nevnt ved navns nevning, men hver artikkel hvor institusjonen spiller en viss rolle. «Shinko Maru» er navnet på Betelskipet.

Kommentar: Det påfallende ved denne tabellen er det store antall ganger «Shinko Maru» er inne i bildet. At det ble så høgt i 1973, skyldes diskusjonen om båten måtte legges ned og hvordan Den Indre Sjømannsmisjon kom inn i bildet og reddet båten på det daværende tidspunkt. – En annen undersøkelse om «Shinko Maru»-informasjonen viser tydelig at 1973 er et unaturlig toppunkt, selv ikke i oppstartingsåret 1963 kom man så høgt, (10).

Men det synes likevel å være riktig å stille spørsmålet om det har vært skrevet *for mye* om båten i forhold til det øvrige arbeid som drives her til lands og i forhold til båtens faktiske betydning i arbeidet.

For dem som har hatt sitt arbeid i tilknytning til båten, er det ikke annet enn naturlig at de har skrevet etter forholdene mye. Det er lett å rapportere fra et så spesielt arbeid, og båten har hatt et «stort publikum» hjemme.

6. Hva skrives det om?

Tab. 5.1. Hovedtyper av innhold:

Type	1973	1974	1975	Sum
1. Japanske enkeltskjebner	3	5	5	13
2. Rapporter fra steder el. arb.	3	7	4	14
3. Meldinger om dåp	0	5	7	12
4. Misjonærinntrykk generelt	2	3	7	12
5. Massemedia generelt	1	0	2	3
6. Den Lutherske Timen	2	1	1	4
7. Barnarbeidet	1	0	1	2
8. Studentarbeidet	2	4	2	8
9. Kvinnearbeidet	0	0	3	3
10. Diakoni	0	0	1	1
11. Evangeliseringsteamet	5	4	4	13
12. Besøk og hilsner	4	0	2	6
13. Misjonærkonferanser	1	1	1	3
14. Generalforsamling i Kinki-kirken	0	1	0	1
15. Arbeidermøter i Kinki-kirken	2	1	0	3
16. Kinki-kirkens Brasil-misjon	2	3	2	7
17. Arbeid utenfor misjon/Kinki-kirken	1	7	0	8

18. Generelle oversikter, kirke i Japan	0	1	4	5
19. Historisk orienterte art.	0	0	1	1
20. Vitnesbyrd av japanere	2	0	1	3
21. Forholdet kirke/misjon	0	0	1	1
22. Misjonsmetoder. Norsk forf.	0	0	3	3
Jap. forf.	1	0	0	1
23. Politisk orienterende	0	1	2	3
24. Anmeldelse av jap. litteratur	0	2	0	2

Merknader: Å skille ut kategorier slik vi her har gjort er en vanskelig oppgave. Når en skal telle disse kategoriens forekomst, må mye baseres på skjønn og det er dermed åpnet for atskillig tilfældigheter. Men listen gir likevel en viss pekepinn.

Også her har vi talt *en* for hver artikkel eller artikkeldel hvor angjeldende kategori har hatt *en viss betydning*.

Kommentar: Hvert av punktene kunne trenge sin kommentar, men la oss begrense oss til noen enkeltobservasjoner som for oss synes å være av størst betydning.

– Storparten av stoffet vårt kommer inn under grupperinger som «enkeltskjebner» og rapporter fra enkeltsteder og spesielle arbeidsgrener. Dette er jo ikke unaturlig ut fra det vi nevnte innledningsvis: at den enkelte misjonær skriver ut fra det han opplever i sin praktiske arbeidshverdag.

– Litt overraskende er det at det er så forholdsvis lite om barnearbeidet (p. 7). Barnearbeidet, ikke minst søndagsskole og daghjemmene, spiller en stor rolle i arbeidet her i Japan.

– Punktene 14 og 15 forteller at det ikke er noen fasthet i referatene fra de årlige møtene i Kinki-kirkens regi. Det stemmer overens med det inntrykk vi har hatt fra tidligere at stoff om det arbeid japanerne driver er tilfældig og lite.

– Stoff om kirkelige forhold utenfor vår sammenheng er det også lite av, om en da ser på året 1974 som «unormalt» (p. 17). Det kan vel muligens sies at misjonsfolket hjemme får et svært vagt inntrykk av situasjonen for de omtrent 1 mill. kristne som tross alt finnes i dette landet utenfor vår sammenheng med sine 1500 troende. – De store historiske perspektivene er heller ikke framtreddende. (p. 19).

– At forholdet kirke/misjon (p. 21) ikke har vært viet noen større oppmerksomhet i Misjonstidende skyldes vel først og fremst at dette problemet i denne perioden *ikke* har stått sentralt i debatten. Så vel kirke som misjon synes å ha vært fornøyd med samarbeids-

former og -avtaler. – Derimot er det merkelig at det ikke har vært mer om misjonsmetoder (p. 22), for dette har vært livlig debattert, i alle fall blant nordmenn.

– Vår Japan-informasjon kan i alle fall ikke sies å ha politisk slagside i den forstand at det skrives for mye om politiske forhold! At det skrives lite herfra sammenliknet med f. eks. Madagaskar skyldes vel både det at misjonen er mindre avhengig av politiske svingninger i dette landet og det forhold at japansk innenrikspolitikk etter måten er stabil. En kan heller ikke se bort fra at Japan er et av de misjonsland det i politisk henseende skrives mest om i vanlig dagspresse o. l.

Det som derfor forundrer en noe er *ikke* at det er så lite politisk orienterende stoff, men at det formidles så lite av de *etiske konflikter* kristne står overfor i dette samfunnet. Japan er et samfunn hvor de sterke og innflytelsesrike har makt, og de svake ofte må lide. I et slikt samfunn er det ikke lett å skulle leve ut Kristi kjærlighet uten også å måtte komme i konflikt med grunnleggende trekk i den sosiale og økonomiske organisasjonsform. Slike konflikter hører vi intet om, annet enn når det gjelder forholdet til rent religiøse, sosiale ordninger.

Hva skrives om den religiøse bakgrunn?

Tab. 5.2. Presentasjonsmåte.

Stofftype	1973	1974	1975	Sum
Relig. problemer nevnt i vanlige art.	9	10	8	27
Spesielle artikler om relig. forhold	2	1	1	4

Kommentar: Tabellen viser at vi bare i liten grad presenterer mer utfyllende og direkte orienterende stoff om de religiøse forhold i Japan. – Det er når en beskriver en «enkeltskjebne» eller forholdene i menighetene at man kommer inn på religiøse forhold, da gjerne utfra et konfliktmotiv.

Tab. 5.3. Hvilke spesielle religiøse fenomener går igjen?

Relig. fenomen	1973	1974	1975	Sum
Relig. tradisjoner generelt	3	7	5	15
Buddhisme og buddhistiske fester	3	2	3	8
Fedrealter og fedredyrkelse	1	3	1	5
Shintoisme og shintoistiske trad.	2	2	0	4
Sum:	9	14	9	32

Merknad: Jeg har vært noe usikker når det gjelder rubrisering og tellemåte på dette punktet, så man må ikke feste for stor lit til detaljene. Hovedtrekkene synes likevel klare.

Kommentar: Det skrives stort sett helt generelt om religiøse tradisjoner. Når et spesielt fenomen nevnes, gis det sjelden noen mer utdypende forklaring. Av enkeltfenomener er fedrealteret og fedredyrkelse mest nevnt, men så vidt jeg har sett i løpet av disse tre årene, har ingen gitt en mer fyldig redegjørelse om fedretro og -dyrkelse.

Tab. 5.4. Nyere religioner.

Religion	1973	1974	1975	Sum
Soka Gakkai	1	4	3	8
Tenri Kyo	2	2	1	5
5 andre religioner	1	4	1	6
Sum:	4	10	5	19

Kommentar: Også disse religionene nevnes nærmest i forbifarten. Bare 4 artikler tar for seg religionene på en mer utførlig måte. (Sml. Tab. 5.1) Det er en dobbeltkronikk om Tenri Kyo i 1973, en artikkel om Seicho no Ie og PL-Kyodan.

Det må vel også her være tillatt å si at det trengs mer orienterende stoff dersom en ønsker at misjonsfolket virkelig skal kunne forstå situasjonen for kirken og misjonen i Japan idag.

Konklusjon:

Det skrives mye om Japan, hvorvidt det skrives godt, er ikke jeg den rette til å bedømme.

Det skrives stort sett om det som opptar den enkelte misjonær i hans hverdag. Det er ikke annet enn naturlig. Men en mer systematisk gjennomgåelse av stoffet slik vi har forsøkt her, viser at det er åpenbare «huller» i vår informasjon.

Det gjelder så vesentlige områder som:

- Den kirken vi samarbeider med både på menighetsplan og på topp-plan.
- Kirkens situasjon utenfor vår sammenheng.
- Spørsmål som angår forholdet mellom kirke og misjon.
- Etisk orienterte problemstillinger.
- Og den religiøse bakgrunn i Japan.

Vi kan nok ikke anklages utfra misjonærinstruksen for å ha forsømt vårt ansvar. «Beretninger om livet og arbeidet» har vi skrevet mange av. Men misjonen er ikke lengre hva den en gang var. Vi samarbeider nå med *selvstendige kirker*. Misjonsoppdraget er ikke fullført, men vi tar del i det sammen med «de innfødte». For å forstå hvordan Guds rike er på marsj i dagens verden, synes det nødvendig å gi det norske misjonsfolk en mer direkte kontakt med det den nasjonale kirke tenker og gjør – også utover vår lille sammenheng. Hører en bare om NMS/Frikirken og Kinki-kirkens arbeid i Japan får man i sannhet et skjevt bilde av forholdene for Guds rike her til lands.

For å få et riktig bilde synes det også nødvendig å trekke inn mer stoff om forholdene «rundt» kirken. En kan egentlig ikke forstå de vanskeligheter japanske kristne står overfor, om man ikke får høre om de sosiale og religiøse forholdene.